

БІОПСИХОСОЦІАЛЬНІ ЧИННИКИ ПСИХОЛОГІЧНОГО БЛАГОПОЛУЧЧЯ ЖІНОК ПІД ЧАС ВАГІТНОСТІ

Боднар Е. В.

Аспірант кафедри клінічної психології

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, Україна

Особливості психологічного стану вагітних жінок привертала увагу лікарів в усі часи. Про сприятливий вплив вагітності на психологічний статус жінки писав ще Гіппократ. Зокрема він зазначав: "Істеричним дівчатам я приписую заміжжя, щоб вони вилікувалися вагітністю". Однак протягом багатьох століть процес вагітності і пологів був поза увагою висококваліфікованих медичних фахівців. В силу соціально-історичних і традиційних причин допомогу жінкам надавали акушерки і тільки в особливо складних випадках залучалися лікарі. Лише в XVII столітті фахівцями-медиками почала активно вивчатися вагітність і особливості її протікання. Медична допомога жінкам розпочато надання в окремих випадках в умовах медичних закладів лише у вісімнадцятому столітті.

Історично психологічну допомогу жінкам під час вагітності та пологів надавали ті, хто допомагав жінці в цей момент. На підставі міфологічного підходу до породіллі склався древній інститут повивального мистецтва. Який ґрунтувався з одного боку на наданні медичної допомоги породіллі і дитині, а з іншого боку, був наповнений поруч обрядів і вірувань, спрямованих на захист від темних сил.

З розвитком медицини жінки стали масово народжувати в медичних установах, де почали активно розроблятися психопрофілактичні концепції допомоги жінкам під час пологів. Серед нефармакологічних методів активно використовувалися методи гіпноугестії, для усунення больових відчуттів під час пологів. І. З. Вельвовский з співавторами ще в 1949 році представив систему запобіжних заходів проти появи і розвитку болів при пологах. Провідною ланкою запропонованої психопрофілактичної системи є попередження та усунення причин, що викликають такі порушення фізіологічної рівноваги вищих відділів нервової системи, при яких виникає біль. Надалі дана концепція була перейнята по всьому світу. Сьогодні психопрофілактичні програми підготовки до пологів застосовуються повсюдно.

Психологічна допомога в контексті вагітності і пологів виявляється в наступних напрямках:

- Психопрофілактичні заняття з підготовки до пологів;
- Профілактика ятрогеній, дідактогеній, психологогеній і гестогенів;
- Консультування з приводу перинатальних втрат;
- Консультування жінок, які зробили аборт;
- Консультування сімей в період очікування дитини;
- Психологічне консультування в постродовий період.

У нашій країні в 2011 році на загальнодержавному рівні почав своє впровадження (в рамках реформи системи охорони здоров'я), Національний проект «Нове Життя» - нова якість материнства і дитинства. Даний проект має на увазі створення і комплектацію 8 перинатальних центрів. У структуру перинатальних центрів, крім відділень, які надають медичну допомогу, увійдуть центри психологічної допомоги для жінок і членів їх сімей.

В даний час тематика досліджень особистісних характеристик вагітних жінок розробляється переважно в наступних напрямках:

- а) вивчення взаємозв'язку ставлення до вагітності, майбутньої дитини, материнства і різним особистісним особливостям вагітних жінок;
- б) дослідження особистісних особливостей як складової частини психологічної готовності до материнства;
- в) вивчення особистісних особливостей у зв'язку з особливостями перебігу вагітності.

Численні дослідження свідчать про те, що під час вагітності всі системи організму жінки працюють з додатковим навантаженням, відбувається перебудова всієї психіки жінки.

Вагітність для жінки є невід'ємним етапом її онтологічного розвитку, який відіграє вирішальну роль в подальшому формуванні особистості, як вагітної жінки - майбутньої матері, так і чоловіки - майбутнього батька. У зв'язку з вагітністю змінюється соціальний статус жінки, її соціальна роль (жінка стає матір'ю), в зв'язку з цим вагітна жінка більш вразлива в соціальному плані. Все це безпосередньо впливає на психологічне благополуччя жінки під час вагітності.

Вивчення психосоматичних аспектів перебігу вагітності необхідно розглядати в рамках цілісної моделі, яка б включала поєднання всіх факторів, що впливають на жінку під час вагітності. При вивченні особливостей протікання вагітності жінки, необхідно враховувати соматичний, психологічний та соціальний аспект як цілісну структуру, і розглядати особливості розвитку особистісних тенденцій в рамках цієї структури. Відповідно, необхідно брати до уваги динаміку психоемоційного навантаження на дану структуру в разі нефізіологічного протікання вагітності, виникнення тих чи інших проблем, що вимагають психологічної допомоги та консультування.

При наданні допомоги вагітним жінкам фахівцями медичної та психологічної служби родопомічних установ необхідно враховувати всі аспекти її особистості.

ЛІТЕРАТУРА

Кочарян О.С., Кузнецова В. І. Особливості особистості жінок з ускладненнями вагітності // Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Серія: «Психологія». – 2009. – №857. – Вип. 42. – С.70-77.

Простомолотов В. Ф. Пограничные психические расстройства у женщин / Пограничная психиатрия. Учебное пособие. 2-е изд., испр. и доп. – Одесса. ВМВ, 2009. – 452 с.